

W najnowszym numerze Pisma Samorządu Terytorialnego WSPÓLNOTA, m.in.:

Ustawa o małych szkołach – samorządowcy nie kryją rozczarowania. Nowelizację prawa oświatowego rząd przedstawia jako odpowiedź na niż demograficzny oraz próbę ochrony lokalnej edukacji. Nie ulega jednak wątpliwości: oczekiwania samorządowców były dużo większe. Zebraliśmy ich komentarze.

Bez konsolidacji wiele samorządów sobie nie poradzi. Nie chcemy likwidować ani przejmować gmin, tylko rozpocząć publiczną debatę – mówi w dużym wywiadzie burmistrz Sochaczewa Daniel Janiak, pomysłodawca Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Miast Wewnętrznych. Organizacja ma skupiać miasta otoczone gminami obwarzankowymi i rozpocząć dyskusję o konsolidacji, czyli łączeniu potencjałów miast i otaczających je gmin wiejskich.

Opiniowanie i zatwierdzanie sprawozdań rocznych w spółkach komunalnych. Procedura nie sprowadza się do formalnego domknięcia roku obrotowego. To sekwencja ustawowych obowiązków zarządu, rady nadzorczej i wspólników, której niedochowanie może rodzić odpowiedzialność karną i majątkową. Przypominamy, jak ta sekwencja powinna wyglądać.

Liczba urzędników pod lupą naukowców. W urzędach małych gmin pracuje od 12 do nawet 100 osób, w największych – ponad 200. Ile osób powinien zatrudniać urząd, aby pracował efektywnie? Zapytaliśmy samorządowców.

Ryszard Grobelny nowym dyrektorem Biura Związku Miast Polskich. To historyczna zmiana, ponieważ Grobelny zastąpi Andrzeja Porawskiego, który kierował Biurem przez ostatnie 35 lat i właśnie przechodzi na emeryturę.

Samorządy ostro krytykują propozycje MEN dotyczące czasu pracy nauczycieli. Organizacje JST w przyjętym stanowisku wskazują, że planowane regulacje są oderwane od realiów funkcjonowania szkół i mogą doprowadzić do wzrostu kosztów oraz konfliktów pracowniczych.

Wiceminister Majszyk: Trwa przegląd zadań zleconych. Do resortów trafiło polecenie dokonania dokładnego przeglądu zadań zleconych – także pod kątem ich ewentualnego przekształcenia w zadania własne jednostek samorządu terytorialnego.

RPO: To sąd powinien decydować o zawieszaniu włodarzy. Rzecznik Praw Obywatelskich wzywa do zmiany przepisów, które pozwalają prokuratorowi zawieszać wójta, burmistrza lub prezydenta miasta już na etapie śledztwa.

Kto naprawdę zarabia na kaucji? Miał zwiększyć poziom recyklingu i odciążyć samorządy, tymczasem generuje zyski dla operatorów, a koszty przerzuca na mieszkańców i lokalne budżety. Związek Gmin Wiejskich RP domaga się kontroli NIK.

Samorządy odżywają po reformie finansów? Rok 2025 przyniósł wyraźną poprawę kondycji finansowej samorządów. Raport PKO BP pokazuje, że poprawa nie rozkłada się jednak równomiernie – największe napięcia nadal widać w miastach na prawach powiatu.

Rady gmin – jawność tylko w teorii. Choć posiedzenia komisji rad gmin i powiatów formalnie są

jawne, w praktyce dostęp mieszkańców do ich przebiegu pozostaje ograniczony. Monitoring Watchdog Polska pokazuje, że pełną przejrzystość zapewnia zaledwie ułamek samorządów.

Współpraca fundamentem lokalnego systemu bezpieczeństwa. Nowy system ochrony ludności i obrony cywilnej zmienia sposób myślenia o bezpieczeństwie na poziomie lokalnym. Jego istotą staje się zdolność do wykorzystania potencjału podmiotów funkcjonujących na danym terenie – pisze dr Wojciech Krasiński, ekspert Safety Project i popularyzator problematyki bezpieczeństwa.

In-house w nowej odsłonie – jak liczyć obrót? Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok, po którym zasady dotyczące zamówień in-house i powierzeń nie są już takie same. Czy można mówić nawet o końcu pewnej ery w powierzaniu zadań?

Rada nie może ograniczać dodatków dla nauczycieli. Organ prowadzący szkołę może określić wysokość dodatków dla nauczycieli oraz warunki ich przyznawania, ale nie wolno mu wprowadzać przesłanek utraty tych świadczeń ani ograniczać prawa do wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe – rozstrzygnął NSA.

Sołtys nie będzie przewodniczył radzie sołectkiej. Rada gminy nie może w statucie sołectwa dowolnie kształtować struktury jego organów ani przypisywać sołtysowi funkcji, których ustawa o samorządzie gminnym mu nie przyznaje – stwierdził WSA w Gorzowie Wielkopolskim

Niedopuszczalna modyfikacja zakazów dla użytku ekologicznego. Ustanawiając formę ochrony przyrody rada gminy może wprowadzać wyłącznie zakazy mieszczące się w zamkniętym katalogu określonym ustawowo – przypomniał wojewoda podkarpacki w rozstrzygnięciu nadzorczym.

Ekwiwalent dla strażaka także za fałszywy alarm? Czy strażak ratownik OSP powinien otrzymać ekwiwalent także wtedy, gdy alarm okaże się fałszywy, a na miejscu nie dojdzie do bezpośrednich działań ratowniczych?

Egzekucja administracyjna bez eksmisji na bruk. Projekt nowelizacji ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz ustawy o ochronie praw lokatorów ma zlikwidować jedną z najbardziej dotkliwych luk w systemie ochrony osób eksmitowanych.

Samorząd pod presją złego prawa. Chaos legislacyjny przestał być tłem funkcjonowania administracji lokalnej, a stał się jednym z jej głównych wyzwań. W rezultacie samorządy coraz częściej nie realizują polityk publicznych, lecz zarządzają ryzykiem prawnym – pisze Grzegorz Beblowski, doradca samorządowy, ekspert zamówień publicznych.

Polityka zakupowa państwa a zamówienia w samorządach. Choć adresowana jest przede wszystkim do administracji rządowej, jej rozwiązania mają bezpośrednie znaczenie dla samorządów, zarówno jako standard kontraktowy w zadaniach zleconych, jak i uniwersalny zbiór wytycznych.

Gminy nieprzygotowane na powódź. NIK alarmuje: poziom przygotowania gmin woj. opolskiego jest niewystarczający. Brakuje rzetelnych analiz, magazyny przeciwpowodziowe są wyposażone przypadkowo, a plany zarządzania kryzysowego od lat nieaktualizowane.

Wiara w (nowych) ludzi. Wśród miast na prawach powiatu – oprócz stolic województw – nie ma ani

jednego, które w latach 2009–2024 zanotowałoby wzrost liczby ludności. Odwrócenie depopulacyjnego trendu będzie trudne, można pracować co najwyżej nad łagodzeniem skutków.

Nie obrażamy się na rzeczywistość, ale mierzymy z wyzwaniami. Jak skutecznie stawiać czoła procesowi depopulacji, mówi Piotr Korytkowski, prezydent Konina.

Seniorzy uwięzieni we własnych mieszkaniach. Ponad 3 miliony starszych osób w Polsce mieszka w lokalach niedostosowanych do ich potrzeb – wynika z najnowszego raportu Habitat for Humanity Poland.

Między ciszą a ciszą. Nową siedzibę krakowskiej Filharmonii im. Karola Szymanowskiego zaprojektuje krakowska pracownia Ingarden & Ewý. Przejeżdżające tramwaje nie będą już akompaniować orkiestrze.

Lubelski Szlak Filmowy. Na turystów czeka nowa atrakcja. Lubelski Szlak Filmowy to tematyczna trasa, która prowadzi przez 14 lokalizacji związanych z filmami i serialami realizowanymi.

Zamawiając prenumeratę „Wspólnoty” otrzymują Państwo:

- kompleksowy przegląd najważniejszych zagadnień w jednym miejscu,
- bezpłatny stały dodatek **KURIER PRAWNY**,
- dostęp do ekskluzywnych rankingów,
- bezpłatny dostęp do wydań archiwalnych,
- bezpłatne porady prawne.

Inspirujemy, omawiamy i analizujemy prawo, finanse, gospodarkę JST.

Zachęcamy do dołączenia do naszej wspólnoty. W sposób profesjonalny i innowacyjny wspieramy rozwój naszych lokalnych ojczyzn.

Prenumeratę można zamówić:

- za pomocą [formularza](#) wysłanego na adres: **MUNICIPIUM SA, ul. Marynarska 19A, 02-674 Warszawa**
- e-mailowo: handlowy@municipium.com.pl
- online w księgarni: www.wspolnota.org.pl/ksiegarnia